

ופיו' וב': וכן האשה. ומחקה ה'ר יהוסף (עי' מ"ש): מאירי: ולא גרסינן וכן האשה שהרי דין חלוק בפני עצמו הוא. וליתא בתוס' פ"ד ו. עי' שם.

5. ר"ה פ"ג מ"ז: התוקע לתוך הבור וכו' אם קול שופר שמע יצא ואם קול הברה שמע לא יצא. וכן מי שהיה עובר אחורי בית הכנסת וכו' ושמע קול שופר או קול מגילה אם כיון לבו יצא ואם לאו לא יצא וכו'.

כך. "וכן", ד"נ ואילך, מ"ר, ל. פ. ק. ה. וב"ב (כו ב) דפו' וריטב"א. אבל ליתא במב"ב מ וא"פ ול ורי"ף ורא"ש (סי' יא) וריצ"ג (עמ' לו) ושה"ל (סי' רצ"ז) ובכולם: היה עובר, וכן בה"ג (ד"ו לח ע"ב וד"ב 152: דתניא הרי שהיה) ושאלתות (תרביץ, שנה י' 1305): ותנן היה עובר. וכן בציטאט שבבבלי כח ב וכט א בדפו' וכי"ר ורי"ח ועוד.

אפשר שהבבלים לא שנו "וכן" במשנתנו. ואולם בירוש' שם. גט ע"א: אמר רבי יוסי בן חנינא לא אמר אלא וכן מי שהיה עובר הא אם עמד חזקה כוין, אלא שאינו בציטאט שבשה"ל שם.

וכבר העיר הריטב"א: האי וכן לא אתי שפיר שאין סוף המשנה מענין תחלתה אלא שדומה לו לפי מה שפי' שיש בו ב' צדדין באדם א' אם הכניס ראשו לבור אם לאו וכן כוון לבו יצא וכו' (ועי' תוי"ט).

אלא שכל זה דוחק. ואפשר שהמשנה קטועה. שכן בתוס' סוף פ"ג ו שנינו: רועה שהרביץ צאנו אחר בית הכנסת וכן חולה שהיה מוטל אחר בית הכנסת ומי שהיה ביתו סמוך לבית הכנסת¹ ושמע קול שופר או קול מגילה אם כיון לבו יצא ואם לאו לא יצא אע"פ וכו' (כנוסח הדפו' וכי"ו וכי"ל). ואפשר שנקטע במשנתנו "רועה" ו"חולה". ועליהם מוסב "וכן".

6. יבמות פ"ד מ"ח: וכן המגרש וכו', לעיל עמ' 524 סי' 32.

7. יבמות פ"ד מ"א: ארבעה אחין נשואין ארבע ("לארבע") נשים ומתו אם רצה הגדול שבהם ליבם את כולן הרשות בידו. מי שהיה נשוי לשתי נשים ומת ביאתה או חליצתה של אחת מהן פוטרת צרתה וכו'.

לו, לירמא, רי"ף ונמק"י: וכן מי שהיה נשוי. ומאי "וכן". "אבל" מיבעי ליה?

7^א. כתובות פ"ב מ"ו: שתי נשים שנשבו זאת אומרת נשביתי וטהורה אני וכו', אינן נאמנות ובזמן שהן מעידות זו את זו הרי אלו נאמנות – לו: וכן שתי נשים, וליתא בכל הנוסחאות, ועי' תוס' פ"ב ב. ומ"ש.

7^ב. שם פ"ט מ"ט: קטן שהשיאו אביו כתובתה קיימת וכו'. גר שנתגייר ואשתו עמו כתובתה קיימת וכו' – מב"ב מ: וכן גר, וכן רא"ש וריב"ן ורמב"ם אישות פ"א ז. ובתוס' פ"ט ו – ז הסדר הפוך: גר שנתגייר וכו' קטן שהשיאו אביו וכו'.

7^ג. קידושין פ"ג מ"א: וכן האומר לאשה וכו' – במאירי ליתא "וכן".

8. ב"ק פ"י מ"ב: וכן נחיל של דבורים אם נתיאשו הבעלים הרי אלו שלו. אמר

ר' יוחנן בן ברוקה נאמנת אשה או קטן ("וקטן") לומר מכאן יצא נחיל זה וכו'.

במב"ב ד"ו ש"ח. קראקא ואמ"ד: וכן אמר ריב"ב, וכן במשניות ד"ו ש"ט, ריווא ומנט', והשמיטו תוי"ט בד' פראג והעיר בגליון: "ס"א", לומר שבס"א אינו,

(1) אף ב"בא זו (או שהיה ביתו וכו') לא היתה לפני השאלתות במשנה [עי' תרביץ שם הערה 41].

אבל היתה לפני הבבלי כח ב וכט א (אם לא שנאמר שזו ברייתא היא, כמו שחשכתי בהערת שם).